

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan - Karasińska

Protokolant: Diana Puczkowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 22 marca 2021 r. w Warszawie

sprawy D. K. (1)

przeciwko Dyrektorowi Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

o wysokość emerytury policyjnej

na skutek odwołania D. K. (1)

od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W.

z dnia 29 maja 2017 r. znak (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ponownie ustala wysokość emerytury D. K. (1) od dnia 1 października 2017 r. z pominięciem art. 15c w zw. z art. 32 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, w brzmieniu nadanym ustawą z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r., poz. 708 ze zm.);

2. zasądza od organu rentowego Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w W. na rzecz odwołującego się D. K. (1) kwotę 180, 00 zł (sto osiemdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 10 lipca 2017 r. **D. K. (2)**, zastępowany przez pełnomocników, złożył w Sądzie Okręgowym w Warszawie odwołanie od decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 maja 2017 r. nr ewid. (...) w przedmiocie ponownego ustalenia jego emerytury policyjnej zaskarżając ją w całości.

Skarżonej decyzji zarzucił naruszenie:

- naruszenie art. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997r. poprzez nieuzasadnione i arbitralne obniżenie Odwołującemu się wysokości świadczenia emerytalnego, co narusza zasadę praworządności, sprawiedliwości

społecznej i zasadę ochrony praw nabytych, rażąco naruszając zasadę zaufania obywatela do państwa i tworzonych przez państwo prawa, a także niedziałania prawa wstecz,

- naruszenie art. 30 oraz art. 47 Konstytucji RP w zw. z art. 8 Konwencji o ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności polegające na naruszeniu godności Odwołującego się, prawa do dobrego imienia oraz ochrony czci, a także naruszeniu prawa do prywatności i poszanowania życia rodzinnego Odwołującego poprzez zbiorowe i arbitralne przypisanie Odwołującemu winy za działania naruszające prawa człowieka w okresie PRL poprzez przyjęcie, że służba w okresie przed 31 lipca 1990 r. stanowiła „służbę na rzecz totalitarnego państwa”, których to działań Odwołujący się w żaden sposób nie podejmował, co skutkuje negatywną stygmatyzacją,

- naruszenie art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP oraz naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez arbitralne obniżenie Odwołującemu świadczenia emerytalnego, co skutkuje nieproporcjonalnym i nieuzasadnionym naruszeniem prawa Odwołującego do zabezpieczenia społecznego po osiągnięciu wieku emerytalnego i jednocześnie stanowi nieproporcjonalną ingerencję w mienie Odwołującego się w rozumieniu Konwencji,

- naruszenie art. 18 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i podstawowych Wolności poprzez nadużycie przez państwo legitymowanego celu jako uzasadnienia ograniczenia prawa do poszanowania mienia Odwołującego się, poprzez wprowadzenie kolejnego ustawowego mechanizmu obniżania emerytur i rent funkcjonariuszy, sprzecznego z zasadą rzetelnej legislacji i zasadą proporcjonalności, którego rzeczywistym celem nie jest „zniesienie przywilejów emerytalnych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL z zastosowaniem zasady sprawiedliwości społecznej, ale stworzenie nieproporcjonalnego mechanizmu obniżania świadczeń emerytalno-rentowych uzyskanych godziwie w celu ekonomiczno - politycznej represji adresatów ustawy z 16 grudnia 2016 r.

- naruszenie art. 32 oraz art. 64 w zw. z art. 67 ust 1 Konstytucji RP oraz naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez dyskryminujące Odwołującego obniżenie świadczenia emerytalnego należnego w związku ze służbą po 1990 roku i niczym nieuzasadnione zróżnicowanie sytuacji Odwołującego się w stosunku do osób, które nie pełniły służby w PRL, co rażąco narusza zasadę równości wobec prawa i zakaz dyskryminacji przy realizacji prawa do zabezpieczenia społecznego oraz prawa do poszanowania mienia,

- naruszenie art. 42 ust. 3 Konstytucji RP w zw. z art. 6 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz art. 10 w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP polegających na naruszeniu zasady domniemania niewinności wobec Odwołującego się poprzez uznanie, iż każdy funkcjonariusz będący w służbie przed 31 lipca 1990 r. jest winny działań zasługujących na penalizację i zastosowaniu wobec Odwołującego represji polegającej na obniżeniu świadczenia emerytalnego bez wykazania winy indywidualnej, tym samym zastąpienie władzy sądowniczej władzą ustawodawczą,

- naruszenie art. 64 w zw. z art. 67 ust. 1 w zw. z art. 31 ust 3 i art. 32 Konstytucji RP oraz naruszenie art. 1 Protokołu nr 1 do Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności w zw. z art. 14 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez arbitralne naruszenie praw majątkowych i prawa do poszanowania mienia Odwołującego, które podlegają równej ochronie, na skutek nieproporcjonalnego naruszenia prawa Odwołującego do zabezpieczenia społecznego oraz nieproporcjonalnej ingerencji w prawo do poszanowania mienia Odwołującego, co stanowi nieuzasadnioną sankcję ekonomiczną.

Pełnomocnicy odwołującego wskazywali także iż, z uwagi na uchybienia formalne w trakcie prac legislacyjnych oraz trybie uchwalenia ustawy z dnia 16 grudnia 2016r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 2270), zarzucają skarżonej decyzji Dyrektora ZER MSW i przepisom stanowiącym jej podstawę, niezgodność z Konstytucją RP, w szczególności art. 2, art. 7, art.

61 ust 1 i 2, art. 109 ust. 1, art. 113, art. 119 i art. 120 Konstytucji. W ocenie pełnomocników Odwołującego istnieją poważne wątpliwości co do jakości tak stanowionego prawa, które nie spełnia wymogów zgodności z Konstytucją RP oraz standardów gwarantowanych Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności,

Pełnomocnicy odwołującego wnieśli o zmianę zaskarżonej Decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 29 maja 2017 roku, nr ewid. (...) i ustalenie wysokości emerytury Odwołującego w dotychczasowej wysokości i na dotychczasowych zasadach, tj. w miesięcznej kwocie 6.559,73 złotych brutto ze skutkiem od 1 października 2017 roku, zasądzenie od Organu na rzecz Odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych, dopuszczenie i przeprowadzenie przez Sąd dowodu z akt emerytalno-rentowych znajdujących się w posiadaniu Organu na okoliczności wskazane w uzasadnieniu oraz z akt osobowych Odwołującego znajdujących się w posiadaniu Instytutu Pamięi Narodowej na okoliczność przebiegu służby.

Uzasadniając odwołanie ubezpieczony m.in. podkreślił w 1 grudnia 1985 roku został zatrudniony jako starszy referent Wydziału (...)Departamentu (...), zaś od 1 listopada 1989 roku młodszy inspektor Wydziału (...) Departamentu (...). Milicjantem Plutonu Przewodników Psów Służbowych (...) został 1 sierpnia 1990 roku. W 1990 roku złożył ślubowanie jako policjant i od 1990 roku do 2015 pełnił służbę w Policji. W 2003 roku otrzymał nagrodę za dobrą pracę, zaś w 2009 został odznaczony Medalem Srebrnym za Długoletnią pracę, a w 2012 roku Złotym Medalem za długoletnią pracę. Zakres obowiązków Odwołującego w okresie pracy praktycznie pozostawał bez zmian, Odwołujący wykonywał podobne obowiązki. W czasie służby odwołujący nie był karany sędownie ani dyscyplinarnie.

Pełnomocnicy wskazywali również na zastrzeżenia dotyczące nowelizacji ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy policji i innych służb mundurowych z 16 grudnia 2016 r. na tle zgodności tych przepisów z Konstytucją RP oraz Konwencją o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz ustosunkowali się do sprecyzowanych w odwołaniu zarzutów.

(odwołanie k. 3-11).

W odpowiedzi na powyższe odwołanie z 14 czerwca 2018 r. **Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji** wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Uzasadniając swoje stanowisko w prawie organ rentowy wyjaśnił, że skarżona decyzja została wydana zgodnie z zasadami obliczania wysokości emerytury określonymi w art. 15c ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 28 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy w oparciu o informację o przebiegu służby ubezpieczonego z dnia 31 marca 2017 r. Nr (...) sporządzoną przez Instytut Pamięi Narodowej. W świetle tej informacji D. K. (1) w okresie od 1 grudnia 1985 r. do dnia 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym.

(odpowiedź na odwołanie k. 13-15a.s.).

W piśmie procesowym z dnia 24 lipca 2018 r. pełnomocnicy odwołującego dodatkowo zarzucili skarżonej decyzji rażące naruszenie przepisów art. 33 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 708 ze zm.), a w szczególności naruszenie art. 33 ust 1 tej ustawy, poprzez wszczęcie przez organ emerytalny postępowania z urzędu w celu wydania decyzji o ponownym ustaleniu wysokości emerytury Odwołującego się pomimo braku zaistnienia przesłanek wymienionych w art. 33 ww. ustawy, co w konsekwencji spowodowało bezprawne wydanie decyzji o ponownym ustaleniu wysokości emerytury Odwołującego się w drastycznie obniżonej wysokości, wskazanie przez Organ błędnej podstawy prawnej wydanej decyzji o ponownym ustaleniu wysokości emerytury Odwołującego się poprzez przywołanie art. 15c w związku z art. 32 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy z dnia 18 lutego 1994 roku o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy. Pełnomocnicy wnieśli o zmianę zaskarżonej Decyzji Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z dnia 29 maja 2017, nr ewid. decyzji (...) i ustalenie wysokości emerytury Odwołującego w dotychczasowej wysokości

i na dotychczasowych zasadach, zgodnie z przepisami obowiązującymi do dnia 30.09.2017 r. tj. w miesięcznej kwocie 6.559,73 złotych brutto ze skutkiem od 1 października 2017 roku, z uwzględnieniem waloryzacji wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 1 października 2017 roku, tj. z wyrównaniem kwoty nominalnej wraz z odsetkami ustawowymi, zasądzenie od Organu na rzecz Odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm prawem przepisanych.

(pismo z dnia 24 lipca 2018 r. k. 20-23 a.s.)

Na wniosek Sądu Okręgowego w Warszawie, postanowieniem z dnia 22 maja 2019 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyznaczył do rozpoznania sprawy Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie

(postanowienie z dnia 22 maja 2019 k. 38 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony D. K. (1) w dniu 26 października 1981 r. został przyjęty do Zarządu (...) MSW jako ślusarz remontowy. Umowę o pracę przedłużono od 20 października 1982 r. na czas nieokreślony. Z dniem 25 października 1983 r. został powołany do odbycia służby wojskowej, gdzie odbył kurs podoficerski. Służbę Wojskową pełnił w jednostkach resortowych MSW tj. w JW. (...) K. i JW. (...) W.. D. K. (1) wstąpił do organów SB MSW 1 grudnia 1985 r., gdzie objął stanowisko młodszego specjalisty w Departamencie (...) i zajmował się rejestrowaniem rozmów na urządzeniach technicznych. Posiadał pozytywną opinię jako solidny, zdyscyplinowany i w pełni dyspozycyjny funkcjonariusz. W roku 1989 odbył kurs chorążego do Ośrodka (...) w Ł. i zdał egzamin chorążego z wynikiem dobrym. Od 1989 r. został mianowany na stanowisko młodszego inspektora Wydziału (...) Dep. (...).

Odwołujący z dniem 31 lipca 1990 r. został przeniesiony do dyspozycji Komendanta Stołecznego Policji.

(umowa o pracę k. 35-38 akt osobowych IPN, świadectwo pracy k. 39 akt osobowych IPN, przebieg służby k. 57 – 58 akt osobowych IPN, wnioski personalne k. 60, 68, 71,83 akt osobowych IPN, opinia służbowa k. 72 -75 akt osobowych IPN, arkusz słuchacza k. 76-79 akt osobowych IPN, świadectwo złożenia egzaminu na chorążego Milicji Obywatelskiej k. 80 akt osobowych IPN, wnioski o nadanie stopnia k. 81 akt osobowych IPN).

Decyzją Dyrektora Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 lutego 2015 r. nr ewid. W (...) odwołującemu przyznano prawo do emerytury policyjnej. Wysokość emerytury na dzień jej przyznania wynosiła 6.331,16 zł. (decyzja Dyrektora ZER MSWiA: z 26 lutego 2015 r. nr ewid. W (...) k. 1 a.r.)

Pismem z dnia 31 marca 2017 r. Instytut Pamięci Narodowej poinformował Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, że na podstawie posiadanych akt osobowych D. K. (1) w okresie od 1 grudnia 1985 r. do 31 lipca 1990 r. pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której jest mowa w art. 13b ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Służby Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

(informacja o przebiegu służby nr (...) z 31 marca 2017 r. k. 3 a.r.).

W związku z powyższym Dyrektor Zakładu Emerytalno-Rentowego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał w dniu 25 maja (...). decyzję nr ewid. (...), (...) w przedmiocie ponownego ustalenia jego emerytury policyjnej, na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy..., i ustalił wysokość emerytury D. K. (1) na kwotę 2069,02 zł brutto.

(decyzja Dyrektor ZER MSWiA z 25 maja 20017 r. k. 6 a.r.).

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego oraz akt służbowych odwołującego z okresu służby w SB MSW oraz na podstawie zeznań odwołującego. Dokumenty, na których Sąd oparł swoje ustalenia, zasługiwały w całości na uwzględnienie. Ich wiarygodności nie kwestionował zarówno odwołujący, jak i organ rentowy w toku postępowania sądowego. Wobec powyższego Sąd uznał ustalone fakty za wystarczające do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie było zasadne.

Istniejący stan faktyczny pomiędzy stronami procesu nie był kwestionowany w toku postępowania sądowego. Przedmiot sporu dotyczył rozważenia, czy organ rentowy zasadnie na podstawie art. 15c w zw. z art. 32 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 708 ze zm.) zwanej dalej „ustawą zaopatrzeniową” dokonał obniżenia emerytury policyjnej. Pełnomocnicy ubezpieczonej go w treści odwołania zarzucali dokonaniem rozstrzygnięcia łamanie norm konstytucyjnych.

Organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję w oparciu o przepisy wprowadzone na mocy art. 1 ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 2270) zwanej dalej „ustawą zmieniającą”. Należy zwrócić uwagę, że tym samym drugi raz zdecydowano się obniżyć emerytury osobom, które pełniły służbę na rzecz państwa totalitarnego, bowiem w ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. (Dz. U. z 2009, Nr 24, poz. 145) obniżono po raz pierwszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury za każdy rok służby w organach bezpieczeństwa państwa do 1990 r. z 2,6% do 0,7%. W aktualnie zaś zmienionych regulacjach przepis art. 15c ustawy zaopatrzeniowej stanowi, że emerytura osoby pozostającej w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r. wynosi: 0% podstawy wymiaru - za każdy rok tej służby a przy tym, a jej wysokości nie podwyższa się zgodnie z art. 15 ust. 2 i 3 ustawy nowelizowanej, jeżeli okoliczności uzasadniające podwyższenie wystąpiły w związku z pełnieniem służby na rzecz totalitarnego państwa, o której mowa w art. 13b. Wysokość zaś emerytury ustalonej zgodnie z art. 15c ust. 1 i 2 ustawy zaopatrzeniowej nie może być wyższa niż miesięczna kwota przeciętnej emerytury wypłaconej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej wskazano, że ma ona na celu wprowadzenie rozwiązań zapewniających w pełniejszym zakresie zniesienie przywilejów emerytalnych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa PRL przez ustalenie na nowo świadczeń emerytalnych i rentowych osobom pełniącym służbę na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. Zatem ustawodawca zdecydował się na ponowne obniżenie wysokości emerytur policyjnej pracownikom, którzy wówczas pełnili służbę. W uzasadnieniu projektu dotyczącego wprowadzenia ustawy zmieniającej wskazano na konieczność kolejnego ograniczenia przywilejów emerytalnych i rentowych związanych z pracą w aparacie bezpieczeństwa Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Stwierdzono również, że emerytury i renty osób pełniących służbę ustalono na znacznie korzystniejszych zasadach wynikających z ustawy zaopatrzeniowej, w stosunku do osób pobierających te świadczenia na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

W kontekście zasadności pierwszego obniżenia emerytur osób pełniących służbę w okresie PRL wypowiedział się Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 stycznia 2010 r. (K 6/09) oraz Europejski Trybunał Praw Człowieka

w decyzji z dnia 14 maja 2013 r. (15189/10), które stwierdziły, że nowe rozwiązania nie założyły na tę grupę emerytów nadmiernego obciążenia i dotyczyły jedynie praw nabytych niesłusznie. Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego nie dawało możliwości postawienia zarzutu niekonstytucyjności wprowadzonych wówczas przepisów przez ustawodawcę. Wymaga podkreślenia, że Sąd Okręgowy w Warszawie wystosował pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego w celu wypowiedzenia się co do zgodności z Konstytucją RP przepisów art. 15c, art. 22a oraz art. 13 ust. 1 lit. 1c w związku z art. 13b ustawy zaopatrzeniowej w brzmieniu nadanym przez art. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2016 r., poz. 2270). Pomimo zawiśnięcia sprawy przed Trybunałem Konstytucyjnym w dniu 27 lutego 2018 r. pod sygnaturą P 4/18, do dnia dzisiejszego nie zostało wydane orzeczenie w tej sprawie. Utrzymujący się stan prawny dał podstawę Sądowi Okręgowemu do rozpoznania zasadności wystosowanych zarzutów przez stronę odwołującą. W tej kwestii należało również kierować się wytycznymi Sądu Apelacyjnego, który nakazał prowadzić niniejsze postępowanie, a następnie wydać wyrok. Natomiast Trybunał Praw Człowieka potwierdził prawo ustawodawcy chcącego wyeliminować niesprawiedliwe lub nadmierne świadczenia z ubezpieczeń społecznych, dążącego do likwidacji przywilejów byłych funkcjonariuszy reżimów totalitarnych do tego rodzaju działań. Równocześnie Trybunał zwrócił uwagę, że podjęte środki nie mogą być jednak nieproporcjonalne.

Zdaniem Sądu Okręgowego ustawa zaopatrzeniowa, jak też wydana na jej podstawie decyzja, uzasadnia wątpliwości, co do jej zgodności z zasadą godności jednostki, zasadą rządów prawa, zasadą równości, zasadą proporcjonalności z uwagi na jej wydanie po niemal 27 latach od transformacji ustrojowej oraz z zasadą sądowego wymiaru sprawiedliwości. Ustawa zaopatrzeniowa wprowadza w art. 13b oraz art. 15c i art. 22a odpowiedzialność zbiorową i swoim zakresem podmiotowym obejmuje, bez wyjątków, wszystkich byłych funkcjonariuszy organów bezpieczeństwa państwa, niezależnie od ich postawy patriotycznej, etycznej i moralnej, rodzaju wykonywanych czynności, czy zajmowanego stanowiska. Tego rodzaju regulacje zaprzeczają istocie zasady rządów prawa. Zasada ta oznacza obowiązek władz publicznych traktowania osób w sposób adekwatny i proporcjonalny do ich postawy, zasług i przewinień. Niedopuszczalne zatem jest zastosowanie jakichkolwiek represji w stosunku do osób tylko za to, że pracowały lub służyły w okresie poprzedzającym zmianę ustroju państwa polskiego. Nawet uznanie, że niektóre instytucje funkcjonujące przed tą zmianą działały w sposób budzący dziś poważne wątpliwości prawne i moralne, nie uprawnia prawodawcy do stwierdzenia, że wszystkie osoby tam zatrudnione były przestępcami. W tym też kontekście, zdaniem Sądu, działania ustawodawcy polegające na arbitralnym obniżeniu wysokości emerytury ubezpieczonego trudno uzasadnić dążeniem do jakiegokolwiek słusznego celu leżącego w interesie publicznym. Zastosowanie nowego wskaźnika emerytury miało zastosowanie automatycznie, bez uwzględnienia charakteru faktycznie wykonywanych obowiązków oraz pełnionej funkcji przez odwołującą. Sąd Okręgowy zważył, że ustawa zmieniająca w gruncie rzeczy działała bez rozróżnienia pomiędzy funkcjonariuszami, którzy w rzeczywistości dopuścili się czynów przestępczych oraz tymi, którzy jedynie należeli do personelu technicznego.

Ponadto nie należy pominąć faktu, że zgodnie z art. 10 ust. 1 i 2 ustawy zaopatrzeniowej prawo do emerytury policyjnej nie przysługuje funkcjonariuszowi skazanemu prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne lub przestępstwo skarbowe umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego, popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych i w celu osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej, albo za przestępstwo określone w art. 258 kodeksu karnego lub wobec którego orzeczono prawomocnie środek karny pozbawienia praw publicznych za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe, które zostało popełnione przed zwolnieniem ze służby. Jednakże w takim przypadku prawomocnie skazanemu przestępcy przysługuje świadczenie na zasadach obowiązujących w powszechnym systemie emerytalnym. Przytoczony powyżej przepis wskazuje, że ustawa zaopatrzeniowej wprowadziła pozasądową zbiorową odpowiedzialność za nieokreślony czyn z naruszeniem prawa jednostki do sądu i sprawiedliwego procesu. Obniżono określonym podmiotom emerytury i renty w sposób bardziej niekorzystny, niż jest to obecnie dopuszczalne nawet wobec funkcjonariuszy prawomocnie skazanych przez sąd za popełnione przestępstwa. Ci ostatni funkcjonariusze mogą zostać pozbawieni świadczeń emerytalnych przysługujących służbom mundurowym przez obniżenie ich do poziomu przysługującego w ramach powszechnego systemu emerytalnego.

W ustalonym stanie faktycznym Zakład Emerytalno-Rentowy Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji wydał zaskarżoną decyzję jedynie na podstawie informacji o przebiegu służby ubezpieczonego sporządzoną przez Instytut Pamięci Narodowej z 31 marca 2017 r. Ten dokument stanowił podstawę obniżenia emerytury policyjnej. Wymaga przy tym podkreślenia, że powyższy dokument treściowo ogranicza się jedynie do stwierdzenia, że ubezpieczony pełnił służbę na rzecz totalitarnego państwa, o której jest mowa w art. 13b ustawy zaopatrzeniowej od 1 grudnia 1985 r. do 31 lipca 1990 r. Treść dokumentu nie precyzuje natomiast na jakiej dokładnie podstawie służba ubezpieczonego została zakwalifikowana jako służba na rzecz państwa totalitarnego. W tym kontekście Sąd Okręgowy zwraca uwagę pogląd wyrażony w postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2011 r., sygn. akt II UZP 10/11 – który też w całości podziela – zgodnie z którym Sąd Najwyższy nie jest związany treścią informacji IPN zarówno co do faktów, w tym zaświadczeniu o przebiegu służby, jak i co do oceny, czy służba była realizowana na rzecz organów bezpieczeństwa państwa. Z tego wynika, że ustalenia faktyczne i interpretacje prawne Instytutu Pamięci Narodowej nie mogą wiązać również Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę.

W obowiązującym stanie prawnym należało powołać się na aktualne orzeczenie Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt III UZP 1/20. Sąd Najwyższy podjął uchwałę w składzie 7-osobowym, w której stwierdził, że kryterium „służby na rzecz totalitarnego państwa” określone w art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej powinno być oceniane na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka.

W ślad za uzasadnieniem powyższego rozstrzygnięcia Sądu Najwyższego, stwierdzenie pełnienia służby na rzecz totalitarnego państwa w okresie od 22 lipca 1944 r. do 31 lipca 1990 r. nie może być dokonane wyłącznie na podstawie informacji Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (kryterium formalnej przynależności do służb), lecz na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, w tym także na podstawie indywidualnych czynów i ich weryfikacji pod kątem naruszenia podstawowych praw i wolności człowieka służących reżimowi komunistycznemu (art. 13b ust. 1 w związku z art. 13a ust. 1 ustawy z dnia 18 lutego 1994 r.). W tym kontekście Sąd Najwyższy w ustnych motywach zwrócił również uwagę, że pozbawienie sądu ubezpieczeń społecznych prawa do przeprowadzenia interpretacji przepisu art. 13b ust. 1 ustawy zaopatrzeniowej naruszałoby wprost art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Sąd Najwyższy uznał, że rolą sądu powszechnego jest w szczególności ustalenie długości okresu i miejsca pełnienia służby oraz stanowiska i stopnia służbowego odwołującego. Przy tym istotne jest ustalenie indywidualnych czynów ubezpieczonego pod kątem zweryfikowania, czy naruszały one podstawowe prawa i wolności człowieka.

W konsekwencji powyższego w niniejszym postępowaniu Sąd Okręgowy przeprowadził postępowanie dowodowe w wyniku którego ustalił, iż w przypadku ubezpieczonego D. K. (1) nie zachodziły okoliczności pozwalające na zakwalifikowanie jego służby w okresie od 1 grudnia 1985 r. do 31 lipca 1990 r. za służbę na rzecz państwa totalitarnego. Zebrany w sprawie materiał dowodowy zdaniem Sądu nie daje podstaw do stanowczego i jednoznacznego ustalenia, że ubezpieczony swoimi działaniami w jakikolwiek sposób naruszył prawa człowieka podczas służby na rzecz państwa totalitarnego, bądź też popełnił jakiegokolwiek przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego czy prywatnego. Sąd zwrócił przy tym uwagę, że zgodnie z art. 13b ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy zaopatrzeniowej – co prawdopodobnie stanowiło podstawę negatywnej kwalifikacji spornego okresu służby ubezpieczonego przez IPN, czego jednak, jak wskazano wyżej, nie sprecyzowano – za służbę na rzecz totalitarnego państwa uznaje się służbę od dnia 22 lipca 1944 r. do dnia 31 lipca 1990 r. m. in. w służbach i jednostkach organizacyjne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, i ich poprzedniczki, oraz ich odpowiednikach terenowe nadzorujące prace jednostek wypełniających zadania: wywiadowcze, kontrwywiadowcze, Służby Bezpieczeństwa, czynności operacyjno-techniczne niezbędne w działalności Służby Bezpieczeństwa. Wprawdzie z załączonych do akt sprawy dowodów w postaci dokumentacji z przebiegu służby ubezpieczonego wynika, że w okresie od 1981 do 1983 r. pracował w Zarządzie (...) MSW jako ślusarz remontowy. Z dniem 25 października 1983 r. został powołany do odbycia służby wojskowej w jednostkach resortowych MSW tj. w JW. (...) K. i JW. (...) W., zaś w okresie przypadającym na lata 1985 – 1990, pracował w Departamencie (...) Wydziału (...)MSW. Z dokumentów tych nie wynika z nich, by odwołujący wykonywał jakiegokolwiek czynności wywiadowcze i kontrwywiadowcze; takiego zaś wniosku zdaniem Sądu nie można wyprowadzić wyłącznie z faktu zatrudnienia w danej jednostce organizacyjnej MSW. Jedyne informacje dotyczące czynności jakie odwołujący miał

wykonywać znajdują się w opiniach służbowych oraz wnioskach personalnych i wnioskach o nadanie stopnia, a także w zeznaniach odwołującego. Zgodnie z tymi informacjami odwołujący początkowo był konserwatorem maszyn jako pracownik cywilnym przed wojskiem. Po roku 1985 r do zakresu obowiązków odwołującego się należała rejestracja rozmów na urządzeniach technicznych. W pozostałym zakresie dokumenty zawierają jedynie informacje o pozytywnej ocenie pracy odwołującego. Wynika z nich, że ubezpieczony prezentował cechy osoby sumiennej, zdyscyplinowanej, subordynowanej, zaangażowanej społecznie oraz o nie budzącej wątpliwości postawie politycznej, a ponadto był nagradzany oraz typowany do awansów. Informacje te nie pozwalały jednak na ocenę przebiegu służby ubezpieczonej z perspektywy zaangażowania w służbie na rzecz państwa totalitarnego, nawet w ujęciu cytowanego wyżej przepisu.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy zważył, iż w przypadku odwołującego przepisy ustawy z dnia 16 grudnia 2016 roku nie miały zastosowania. W ocenie Sądu biorąc pod uwagę, iż w toku procesu nie ujawniono żadnych dowodów przestępczej działalności odwołującego, zarzut bycia współuczestnikiem bezprawia pełniącego służbę na rzecz totalitarnego państwa, bez badania indywidualnej winy i popełnionych czynów, uzasadnia naruszenia zasady godności wobec odwołującego. Sąd stwierdzając zatem brak podstaw do zastosowania art. 15c ustawy zaopatrzeniowej nakazał ponowne przeliczenie emerytury policyjnej z pominięciem ww. przepisów.

W konsekwencji powyższego Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Sąd Okręgowy orzekł o kosztach procesu na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. rozstrzygającego o zasadzie odpowiedzialności za wynik postępowania, a ich wysokość ustalono na podstawie § 9 ust 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, zasądzając od organu rentowego na rzecz odwołującego koszty procesu w kwocie 180 złotych, na które składały się koszty zastępstwa procesowego.

ZARZĄDZENIE

(...)

K.M.